

Haapsalu paariskilb 28.08.2010. Küsimused Aivar Õepa, Margus Maiste

1. Tänavu mais asus rahvusvahelise organisatsiooni etteotsa Tiibeti päritolu Ngawang Choephel, kes vahetas välja 7 aastat juhtkohal olnud Marino Busdachini. Organisatsiooni esimene juht oli aga Haapsalu I Keskkooli vilistlane. Kes?

2. Paar päeva enne hukkamist kirjutas spionaažis süüdi mõistetud ja avalikkuse silmis homoseksuaalina pattu langenud Roger Casement oma päevikusse: Olen teinud hirmsaid vigu, kuhjaga halba ja paljuski ebaõnnestunud – aga parim kõigest oli Mida pidas ta oma suurimaks õnnestumiseks? Ta oli koos E.D. Moreliga aidanud paljastada sellel Aafrika maal kolonisaatorite ebainimlikkust põlisrahvaste suhtes. Mis maa nimi läheb punktiirile.

3. Kust võib leida pildil olevad Jeesuse kabeli varemed?

4. Rapla-Virtsu kitsarööpmeline raudtee on muutunud ajalooks. Säilinud on osaliselt raudteetamm ning mõned kunagised jaamahoonedki. Nii on tänapäevani vaatamiseks alles Vigala, Koikse, Pühatu jm jaamad. Milline raudteejaam aga asus kunagi Vigala ja Rootsi raudteejaamade vahel 53 km Raplast? Tubakavabriku Leek toodete tarvitajatel on vastamine lihtne.

5. *Hush!*, *Comfort To The Soul*, *Still Making History*, *Blind For Love* – selliseid pealkirju kannavad tema stuudioalbumid. Kes?

6. Minevikus kasutati toda huulõieliste sugukonda kuuluvat taime õlle valmistamisel humala asendajana. Rahvameditsiingi pole temast mööda läinud: temast on abi leidnud reuma, seedehäirete ja nahahaiguste käes vaevlejad. Eestis esineb sagedasti. Teda on austatud nimedega: kassiratas, pinipuss, maa-aluserohi, roosirohi. Kipub eelistama toitainerikast mulda ja seetõttu leidub teda eelkõige aasadel, karjamaadel, metsaservas, aedades. Kuna talub hästi niitmist, siis saab murule ohtlikuks, sest moodustab tiheda maas roomava vaiba, mis muru lämmatab. Ka hobustele võib karjamaal ohtlikuks saada, kui teda palju näksida. Mis taim?

7.1987. aastal lavastas John McTiernan ulmemäruli, milles osales tulevane rahvarikka osariigi kuberner. Kolm aastat hiljem tegi Stephen Hopkins filmile järje. Et teema on endiselt kuum, siis Nimrod Antal lavastas uue samateemalise filmi, mis vaatajateni jõudis tänavu. Mis film?

8. Ukrainas läbiviidud uuringu tulemusel saadi teada, et selle sigaretimargi keskmine tarvitaja on 47-aastane. Sama mark on ka veerandi 60-aastaste suitsetajate lemmikuks. Uuring näitas, et küsitavat suitsumarki eelistatakse Ukraina lääneosas. Sama suitsubränd, mis ei ole seadusega kaitstud, on populaarne Venemaal ja kogu planeedikuuendiku avarustes ning seda toodetakse paljudes vabrikutes erineva kvaliteediga. Nii võib osta sigarette, kus igihaljale nimele on lisatud epteedid de Luxe, Zolotaja, Tobago, Edgar jne. Mis bränd?

9. See linn, alguses küll pigem alev, mis oli püstitatud ümber jumalanna Šjamala Devi (Shyamala Devi, Kali reinkarnatsioon) templi, läks Briti võimu alla pärast gurkhade sõda 1819. Brittidele hakkas Hindustani tasandikust erinevalt maheda suvekliimaga koht meeldima, sinna rajati aina rohkem koloniaalvõimu esindajate suveresidentse, alev kasvas kiiresti linna mõõtudesse ning 1846. aastast alates viidi sinna Kolkatast (Kalkutast) suveks ametlikult üle Briti India pealinn. Linnas sõlmiti 1914 lepe Briti võimude ja Tiibeti (algul osales läbirääkimistel ka Hiina) vahel, mis pani paika maadevahelise piiri; samuti rahulepe India ja Pakistani vahel 1972. Linnast lähtub üks viiest India mägiraudteest, mis kokku on UNESCO maailmapärandi nimekirjas. Mis linn?

10. Kassandros, Ptolemaios, Seleukos, Antigonos Ükssilm – kõik nad olid Aleksander Suure väejuhid, kes tema surma järel võitlesid ülemvõimu pärast. Nendevahelistes sõdades suurriik lagunes. Millist nimetust kasutati eelpool loetletud väepealike ja nende vaheliste sõdade kohta?

11. Spordiklubi moodustati 1925. aastal pealinna eeslinnas. Tänapäeval tegeletakse jalgpalli, korvpalli, võrkpalli, veepalli, kõrval veel näiteks sadamalinnale kohaselt poksi, purjetamise ja sõudmisega. Vutimängijad on tulnud 37 korral riigi tšempioneiks, korvpallurid on seda suutnud üheksa korda. Palli on klubis taganud teiste seas Oleg Protassov ja treeneriks olnud Oleg Blohhin. Klubi ajalukku jääb ka 1981. aasta veebruaris jalgpallistaadionil toimunud 21 hukkunuga õnnetus. Mis spordiklubi?

12. Van Dycki maalilt on Komsomolskoje õlletehase sildikujundajad võtnud ära pea kogu looduse. Paaž ja tallipoiss on ka sama hästi kui kadunud, kuigi üht neist ähmaselt aimab. Järele on jäetud maali keskne kuju. Kes?

13. Türgi sultan Murad IV keelas selle joogi joomise 17. sajandil, sest olevat paganlik aine mida sufid kasutavad, samuti uimastavat see jook tarvitajaid. Inglise kuningas Charles II üritas sulgeda selle joogi joomise kohti 1676, sest neis kohtades kogunevat mässulised, kuid tühistas siiski oma edikti kaks päeva enne selle jõustumist. Friedrich II keelas selle joogi tarvitamise Saksamaal nii rahvuslikust kui ka majanduslikust kaalutlusest lähtuvalt: nimelt selle populaarse joogi tõttu läks riigist välja liiga palju raha. Joogu sakslased pigem õlut. Mis ebatervislik jook see on, mis tänapäeval küll otsesõnu kuskil keelatud pole?

14. Vene geoloog, geograaf, paleontoloog (1863-1956). Töötas professorina mitmes ülikoolis, juhtis mh ka NSVL igikeltsa uurimise instituuti. Kahekordne Stalini preemia laureaat, akadeemik, sotsialistliku töö kangelane. Teadustegevuse kõrval andis oma panuse ka ilukirjandusse, olles üks esimesi vene ulmekirjanikke. Tema kaks esimest romaani (üks kirjutatud 1915 ja ilmus 1924, teine kirjutatud 1924 ja ilmus 1926) põhinesid Conan-Doyle'i "Kadunud maailmal" süžeel, samuti Verne'i "Reisil maakera sisemusse", millega kirjanik sugugi rahul ei olnud ja milliseid ta üritas üle trumbata, nagu ta oma esikteose eessõnas tunnistab. Tema raamatud, ehkki samuti süžeeelt ulmelised, sisaldavad rohkemal määral teadust kui ta eeskujude omad. Eesti keeles on temalt ilmunud mitu teost, pea-asjalikult sarjas "Seiklusjutte maalt ja merelt". Kes?

15. Kuulete ühe seriaali tunnusmuusikat. Selle 1960ndate teisel poolel loodud seriaali autorid olid Mel Brooks ja Buck Henry, peaosas säras Don Adams. Põhja-estlastel, kel oli võimalus näha Soome televisiooni, võisid 1980ndatel vaadata seriaali kõiki osi; ülejäänud Eesti pidi rahulduma kahe esimese hooajaga, mida TV3 1999. aastal näitas. Kaks aastat tagasi tehti seriaali ainetel ka täispikk film. Nimetage kas seriaali nimi või peategelase nimi!

16. Vastavalt 2008. a. välja antud põllumajandusministri määrusele lemmikloomade pidamise kohta peab selle looma pidamise ruumi või ehitise pindala peab olema vähemalt 1 m^2 ja kõrgus vähemalt 0,6 m. Tegemist on *mustela putoriuse* ja *mustela furo* hübriidiseerimisel saadud karusnahaloomaga, mis looduslikust vormist veidi suurem. Pealiskarvad tumedad ja ca 45 mm, aluskarvad heledad ja 25 mm pikad. Mis loom?

17. Kui 2004. aastal reastati rahva suurmehi, siis ta hääletati auväärsele teisele kohale sõjamehe järel. Oma eluajal (1889-1956) jõudis ta pidada nii riigipanga juhi, rahandusministri, peaministri kui presidendi ametit. Kes? Allpool näete temale pühendatud ausammast.

18. Selle terminiga tähistatakse sakraalarhitektuuris kirikus olevat rõdu kuulajate, lauljate või oreli paigutamiseks. Lääne-Euroopa basiilikates asetses see harilikult külglöövide kohal ja avanes kesklöövile. Termin?

19. Selle aasia päritolu viljaga tutvus Lääne-Euroopa 19. sajandi keskel, kuid eestlased on temast laiemalt teadlikuks saanud üpris hiljuti. Mõnele tuletab selle vilja nimi meelde šampoonireklaami, mõnele saadet Top Gear, kus Nissani üht mudelit selle nimega ristiti (mingi sarnasus on kahel sõnal täiesti olemas); köögi- ja kokandushuvilised kalduvad aga teda hoopis kääbusapelsiniks nimetama. Euroopas kasvab see vili peamiselt Kreeka saartel, eriti Korful. Mis vili?

20. Lugemuse kontroll. "Ma olin sündinud mujal, mitte väga ammu. Kuid alles täismehena sattusin ma siia. Olin hoos ja teojõus, noore nurimata hingega. See mõnus maailmasopp meeldis mulle. Põlislaaned ja turmajõed, lõpmata metsa ja metsikuse varud. Rahvas, kelle loomus ja kumbed olid niisama õveaselt lihtsad, kaunid ja loomulikud kui nende looja - Põhjamaa loodus. Rikkad vaesuse poolest, annikad hingelt, rahul oma käekäiguga: nõnda nägid nad välja. Mina sobisin nende hulka, justnagu oleksingi ma nende hulgast, ainult vahepeal lahkunud, et mujal sündida." Nimetage teos mis niimoodi algab ja selle autor!

21. 27-aastane Madriidi lähedalt pärit sportlane saavutas oma esimese magusa suurvõidu 2007.aastal, seda saavutust on ta hiljem kaks korda korranud. 2008.aastasse jäi samuti kaks (kuigi mitte nii tähtsat) suurvõitu. Kes? Et äraarvamine oleks lihtsam, lisan ühe pildi, sest mees on selle pildiga kuidagi seotud

22. Puu võib kasvada 20-40m kõrguseks. Ta on Euroopa tavalisemaid puid parkides, puisteedel ja aedades. Eestimaa talv kipub tavaliselt tema jaoks liiga külmaks osutama, kuigi on erandeid. Oksteta ja kestendava koorega silindrilise tüve kõrgus on 6-8m, tüve läbimõõt on kuni 1,0m (1,5m). Lehed on hõlmised, väikesed õied paiknevad rippuvais nuttõisikuis. Viljaks pätkel. Puit on hele punakaspruun või heleroosakaspruun, paljude laineliste jämedate soontega. Puitu kasutatakse mööbli valmistamiseks, tiseritööks, kergeteks konstruktsioonideks ja paneelideks, treimiseks. Lõuna Tšehhimaal Protivini linnas paiknev õlletehas kannab just selle puu nime. Mis puu?

23. Pildil olev isik oli olnud EKP aktivist ja Keskkomitee liige 1922.aastani. 1941.aasta kevadel NKVD erinõupidamise otsusel mõisteti viimati katlakütjana töötanud mees aga surma. Kes?

24. Liperi, rootsi keeles Libelits, on Soome omavalitsus (kunta) Joensuu külje all. Seal on sündinud Soome suusataja-vennad Martti ja Tauno Lappalainen, kes enne viimast suurt sõda Soomele mitu MM-medalit tõid, samuti tuntud joiguja Wimpe Saari. Omavalitsuse territooriumil asub ka Joensuu lennuväli, kus 29. juulil mõõdeti ühe 96 aastat püsinud Soome rekordi purustamine. Millise rekordi?

25. Kes on helilooja?

26. Iisraeli ja palestiinlaste konflikt on üks suur sasipundar. Meie oleme selle konflikti ajalooga kursis peamiselt juudiriigi vaatenurgast lähtuvalt. Palestiina araablastel on aga oma lähenemine konflikti ajaloole. Nii on palestiinlaste poolt kasutusel terminid *nakba* (katastroof) ja *naksa* (tragöödia või tagasilöök). Esimesega märgitakse Iisraeli riigi väljakuulutamist 1948 ja sellele järgnenud ligi 800 000 inimese lahkumist oma elukohast. Mis sündmust tähistab aga *naksa*? Seda päeva peetakse meeles iga aasta 6. juunil.

27. Millise autofirma toodang on pildidel? Vasakpoolsel pildil olev Roadster läks tootmisse 2006, Model S (parempoolsel pildil) esmaesitlus oli 2009, tootmine algab tal 2012, aga juba 2009 aasta jooksul sai firma tellimusi üle 2000 autole.(.)

28. Tegemist on Euroopa suuruselt teise tele-raadiokompaniiga, mille tele-raadiojaamad tegutsevad Hollandis, Belgias, Ungaris, Saksamaal, Suurbritannias, Luksemburgis, Venemaal, Prantsusmaal, Hispaanias ja mitmel pool mujal. Nii näiteks kuuluvad firmale kas täielikult või osaliselt järgmised telekanalid: Vox, n-tv, Five, M6, Plug TV, Ren TV. Nimetage see Bertelsmanni meediakorporatsioonile kuuluv kompanii.

29. 1920. aastal sai järjekordne Liivimaa linn linnaõigused. Praegu elab ses linnas umbes 3600 elanikku. Kohalikud pidavat eriti uhked olema kohaliku leiva ja jäätise üle. Linnas paiknev hotell kannab muinasmaakonna nime ning linna läbiv looduslik objekt on justkui võetud Eesti rockmuusika ajaloost. Allpool näete sealset luteri kirikut. Nimetage linn kust raudteegi pole kaugelt mööda käinud.

30. Kokku on Eestis neid 17, suurim asub Noarootsi vallas Aulepa külas, suuruselt järgmised Viru-Nigulas ja Pakri poolsaarel. Millest on jutt?

31. Kindlustusselts loeb oma algdaatumiks aastat 1710, mil Inglismaal sündis kindlustusselts The Sun. Edaspidi on laienetud, muudetud kindlustusvaldkondi, ühinetud, muudetud nimesid. 1996. aastal ühineti näiteks ettevõttega The Royal Insurance ja sündis üks Suurbritannia suurim kindlustusgrupp. 2008. aastal lühendati ettevõtte nime. Eesti turul tegutsetakse 2007. aastast, kogu Baltikumis peetakse end turuliidriks, sest firmale kuulub Leedu suurim ja Läti suuruselt teine kindlustusfirma. Nimetage kindlustusfirma? Abi on ehk sellest kui te lühendate riigi nime, kus hiljuti oli üks suurvõistlus.

32. Kanadale kuuluv Devoni saar Baffini lahes on 55 247 ruutkilomeetrit suur, olles suuruselt Kanada 6. ja maailmas 27. saar. Saare fauna ja flora on koondunud keskosas asuvale Truelow Lowlandi -nimelisele tasandikule, kus elavad muskusveised, linnud ja pisiimetajad. Saarel asub kaks tähtsat linnukaitseala, kus elavad krüüslid ja jää-tormilinnud. Õhutemperatuur saarel ulatub 10 °C suvel -50 °C talvel. Samal ajal on Devoni saar maailma suurim ... saar. Mis sõna sobib lünka?

33. Ta tahab, et teda ei saadaks ainult hämarate filmide osatäitja kuulsus ja seepärast mängis rockibeibet filmis *The Runaways*. Kes on pildil olev filminäitleja?

34. Selle maagi, mille tööstuslik nimetus on Coltan, suurimad maardlad asuvad Kongo DV territooriumil – eri hinnangute kohaselt kuni 80% maagi varudest. Maagist sisaldab kahte keemilist elementi, üks neist niobium ja teine samuti laialdaselt elektroonikatööstuses kasutatav aine. Peamiselt kaevandatakse seda teist ainet sisaldavaid mineraale küll Austraalias, Brasiilias, Kanadas jm, sest Kongo poliitilise olukorra tõttu ei ole Coltanit praktiliselt võimalik kaevandada nii, et sellest saadav tulu ei läheks relvade ostmiseks ja eri poolte vahelise vaenutegevuse õhutamiseks. Millist keemilist elementi Coltan veel peale niobiumi peamiselt sisaldab? Elektroonikatööstuses kasutatakse seda ainet peamiselt takistite tootmisel, veel leiab ta oma keemilise inertsuse tõttu kasutust laboriseadmetes.

35. Selle romaani põhjal valminud näidendit mängib Vanemuine suviti juba kolmandat aastat. Kate Bush, kes 18-aastasena nägi romaani põhjal valminud filmi ja avastas, et ta sünnipäev langeb ühte romaani autori omaga, kirjutas romaaniga samanimelise laulu, millest sai ka tema debüüthitt. Millisest romaanist on jutt?

36. Mis aasta? Surevad Johnny Weissmüller, Richard Burton, Truman Capote, Jerzy Popieluszko, Mihhail Šolohhov. Sünnivad Wesley Sneijder, LeBron James, Kaido Höövelson. Bruno Saul saab ENSV Ministrite Nõukogu esimeheks, Ülem-Volta hakkab end nimetama Burkina Fasoks, toimub Bhopali suurõnnetus, taasühineb *Deep Purple* ja annab välja albumi *Perfect Strangers*, kinoekraanile jõuab M. Formani *Amadeus*. Laiemalt saab tuntuks Jože Trobeci looming. Eksimisvõimalust ei ole.

37. Mudelid Aquador, Master. Flipper, Pakri – see on osa ühe Põhjamaade suurima paaditootja tootenimekirjast. Tootja koduleht märgib: „turvalisusnõuded, mis kehtestatud Põhjamaades toodetud paatidele, on karmimad võimalikest. Paadid on toodetud täies vastavuses kõikide ettenähtud jäikade nõuetega. Meie paadid on tuntud tootena, mis säilitab oma väärtuse.“ Nimetage paaditootja? Ettevõtte äri raskendab aga see, et pea samanimeline paat on seotud mitmete fataalsete tagajärgedega mereõnnetustega.

38. Kes on pildil olev sportlane? Arvestades, et tegemist on suurvõistlustel tähelepanuväärse alaga, ei tohiks vastamine raske olla.

39. Selle Prantsuse intellektuaali, kes pidas end ainsaks õigesti idamaade õpetusi tõlgendavaks eurooplaseks, eluaastad olid 1886-1951. Tundis huvi metafüüsika, Idamaade müstika vastu. Elu lõpul siirdus islami usku. Tähtsamaks mõisteks tema loomingus oli „traditsioon“, siit ka nimetus „kaasaegse traditsionalismi isa“. Osa Lääne uusparempoolseid on näinud temas oma klassikut. Põhiteosteks olid *Sissejuhatus hindu õpetustesse*, *Nüüdismaailma kriis*, *Ida ja Lääs*, *Risti sümboolika*. Osa teoseid on eesti keeleski kättesaadavad, need on tõlkinud Haljand Udam. Kes?

40. Leedu soost pärit Vene bojaar ja väejuht, sõdis Rootsi ja Leedu-Poola vägedega. Tema tähetund oli võit Magnus de la Gardie väe üle Oudova lahingus 1657. aastal. Osales 1682. aasta kevadsuvel pärast tsaar Fjodor III surma tekkinud võimuvõitluses, olles paar kuud ka Vene kaardiväe streletside üldjuht, kuid hindas ilmselgelt oma poliitilist mõjuvõimu üle ja hukati septembris koos oma vanema pojaga, süüdistatuna tsaarivõimu kukutamise katses. Võimuvõitlus 1682. aasta kevad-suvel on tuntud ka küsitava mehe nimest moodustatud termini järgi, sama termin on ka ühe populaarse ooperi pealkiri (mis loomulikult samuti jutustab toonastest sündmustest). Kes?

41. Näete pildil üht 16-aastast lauljat, kes laialdase tuntuse saavutanud You Tube vahendusel. Kes?

42. Tema nimi raamatukaanel on nagu märges appellation controlee veinipudelil – vanameistri peen stiil, üha korduvad teemad ja situatsioonid ning erilise õhustikuga romaanimaailmad on lugejaile tuttavad juba alates tema esimesest romaanist *Etoile väljak*. Nii on kirjutanud sellest prantsuse kirjanikust Eesti kriitik tema viimast romaani *Horisont* kirjeldades. Kokku on ta kirjutanud 26 romaani, millest eesti keelde on jõudnud *Hämarate poodide tänav* ning *Unustuse kaugeimast otsast*. Kes on see 1945.aastal sündinud kirjamees?

43. Selle mehe filmograafiasse kuuluvad osatäitmised filmides *Kaks päeva Viktor Kingissepa elust*, *Suletud ring*, *Kallis härra Q*, samuti rollid mõnedes telelavastustes (*Tuli puus*, *Onu Tik-taki seiklused*). Peale näitlejatööde loonud filmimuusikat (*Ideaalmaastik*). Lisaks loetule tulnud 1968 NSVL meistriks purjespordis. Kes?

44. Mis allikas on pildil? Juba 19. sajandi I poolest sai sealt tunnustatud mineraalvett, tööstuslik tootmine algas 1890. Erinevalt pudeliveest on allikavesi gaseerimata.

45. Kuulete juba 15 aastat tegutsenud muusikakollektiivi, mille vahest tuntuim liige on välja andnud eduka sooloalbumi *The Dutchess*. Nimetage kollektiiv.

46.1980.aastate lõpul hakati selle terminiga tähistama suunda arhitektuuris ja sisekujunduses. Seda iseloomustas murtud ja sakiliste vormide, lõimitud ja kattuvate tasapindade kasutamine, vastandudes modernismi loogikale ja korrale. Stiili nimi tuletati 1960.aastail Jacques Derrida väljatöötatud kirjanduskriitika meetodist. Disainistiili näiteks on kirjatüübid Hammerhead ja Dead History. Milline disainivool?

47.Näete allpool pilte kahest mehest, kelle nime tarvitatakse peamiselt koos. Kolmas pilt on illustratiivne ja peaks teid õigele rajale aitama. Kes on need kaks meest? (

48.Tänavu leidis see festival aset 13.-22. augustini, tegemist oli järjekorras 50.üritusega. Seda üritust peetakse vaat, et maailma suurimaks puhkpilli (põhiliselt trompeti) festivaliks. Üritus toimub Serbia läänesosas Čačaki linna lähedases asulas. Aastast aastasse on külastajate arv kasvanud, küündides 2009.aastal 600 000 inimeseni. Kohale tuleb huvilisi mitmelt poolt üle maailma, ka Eestis on teada festivali andunud fännid. Mis festival ehk kus seda peetakse?

49.Esimesena olevat seda mõistet tarvitanud ajakirjanik Henry L. Mencken 1924.aastal. Kuigi mõistet on püütud geograafiliselt täpselt määratleda on tähendus endiselt käibel peamiselt USA lõunaosariikide kohta. Peale USA on sarnane mõiste kasutusel näiteks Taanis Jüütimaa lõunaosa, Hollandis mõnede Zeelandi ja Overvijssele piirkondade kohta või Norras Kristliku Rahvapartei peamiste toetuspiirkondade kohta. Mõiste?

50.1947. aastal sõitis ta Kon Tiki meeskonnas üle Vaikse ookeani, kuid kodumaal Norras oli ta kangelane juba enne, sest juhtis Saksa okupatsiooni ajal raadiooperaatorina üht ebaõnnestunud ja üht õnnestunud sabotaažirünnakut Rjukani raske vee tehasele. Juhtis pikka aega direktorina nii Norra vastupanuliikumise muuseumi kui ka Kon Tiki muuseumi. Suri mullu jõulude ajal, viimasena Kon Tiki ekspeditsioonist osavõtnutest.

Kes?()

51. Alolev foto on pärit Pariisi maailmanäituselt 1935. Eiffeli tornist paremal tunnete te ilmselt ära NSV Liidu paviljoni koos Veera Muhhina loominguga. Kes oli aga vasakul, NSVL esinduse vastas, asuva paviljoni arhitekt?

52. Iga-aastane auhinnatseremoonia toimub Rootsi parlamendihoones ning tavaliselt jaotatakse auhind 4 laureaadi vahel. Selle auhinnaga tunnustatakse neid, kes pakuvad lahendusi järgmistele probleemidele: keskkonna laastamine, vaesus, inimõiguste rikkumine, ületarbimine, rikaste vaimne kängumine. Auhinna mõtles välja Eesti juurtega filantroop, filatelist ja ajakirjanik, kes preemia asutamiseks müüs oma margikogu maha. Mis auhind?

53. Matthew Bellamy on küsitava Inglise alternatiivrokipundi juhtfiguuriks. Oma muusikas seotakse üheks elektonmuusika, klassika, indie, heavy metal, progressiivne rokk. Ansambel on tuntud oma ekstravagantse lavaesinemise poolest. Mõned albumid *Showbiz*, *Absolution*, *The Resistance*. Sel suvel leidis äramärkimist kui lõunanaabrite suurima rokkfestivali Positivus peaesineja. Bänd?

54. Pikka aega oli küsitav partei Norras suuruselt ja tähtsuselt teisel kohal Tööpartei järel, kuid 1990. aastatel on positsioon kaotatud Progressiparteile. Selle konservatiivse partei (tõlkes „parempoolne“) poliitilisi nõudmisi on iseloomustanud erasektori eelistamine riiklikule, maksukoormuse vähendamine ja riiklike kulutuste kokkutõmbamine. Samuti peetakse seda kõige eurosõbralikumaks Norra parteiks. Praegu juhib erakonda Erna Solberg. Mis partei?

55. 52-aastane Kišinjovist pärit mees. Kes?

56. Pildil olev isik on paludele tuttav teleriekraani vahendusel, kuid peale selle on ta raamatusõprade lemmik. Eelmisel kuul osteti tema teost vähemalt Apollo raamatupoest kõige rohkem. Kes?

57. Selles Šveitsi pindalalt suurimas kantonis, mis ühines konföderatsiooniga 1803. aastal, on kolm ametlikku keelt: itaalia, saksa ja romanši. Kantoni keskuseks on Chur, lisaks leiame sealt tuntud kuurordid Davosi ja St. Moritzi. Mis kanton?

58. Hiljuti avaldas Arter uurimustöö Rumeenia poppmuusika edust Euroopas. Artiklis kirjutati palju pildil olevast artistist, keda tema produtsent peab maailmajao naisartistiks nr. 1, ajalehta aga nimatas tantsuplatside kuningannaks. Kes?

59. Mida tähendab balletitermin "En pointe"?

60. Esitaja (esitajad)?

61. 17. sajandit peetakse Hollandi kuldseks sajandiks. Tulutoova Hollandi Ida-India kompanii keskuseks oli aastaid just küsitav linn. Linna nime jäädvustas kõige rohkem meresõitja Willem Schouten, kes 1616 andis oma kodulinna nime kuulsale geograafilisele objektile. 18. sajandil algas sadamalinna allakäik, lõpliku hoobi sadamale andis Ijsselmeeri Põhjamerest lahutava tammi rajamine. Praegu on tegemist umbes 70 000 elanikuga linnaga, kuhu saab põgeneda pisut kärearikkast Amsterdamist. Mis linn?

62. $C_6H_{14}O_6$ on saanud oma nime pihlaka ladinakeelse nimetuse järgi, sest eriti palju pidi seda ühendit olema pihlakamarjades. Ehedal kujul on valge, kõva kristalline, heamaitseteline, magusus on 2 korda väiksem kui suhkrul. Just viimast omadust arvestades kasutatakse suhkruasendajana. Kuidas seda alkoholi nimetatakse?

63. 1990ndate algusest kuulus see maal Henry Thynne, 6. Bathi markii kollektsiooni ning asus tema Longleati mõisas Wiltshire's. Pärast markii surma aastaid unustatud, leiti see teos viie aasta eest uuesti üles ning on nüüd külastajaile imetlemiseks välja pandud. Allolev foto maalist ongi tehtud Longleatis. Nimetage teos ja autor!

64. Selle komöödia tegevuskoht on Messina Sitsiilias, -aeg 15. sajandil Hispaania valitsemise all. Peategelased Beatrice ja Benedick meelitatakse don Pedro ja tema õukonna poolt üksteisega abielluma, samal ajal kui don Pedro kuri vend üritab sassi ajada kahe teise noore, Claudio ja Hero abiellumisplaane. Eestis on seda tükki üsna harva lavastatud, viimati Üllar Saaremäe Rakvere teatris eelmise sajandi lõpus, mängides ise don Pedrot. Ometi kasutatakse tüki nime üsna tihti, eriti ajalehtede arvamuskirjeldustes. Mis on selle näidendi nimi?

65. Seni ainus Brasiiliast pärit F1 meeskond, osales F1 sarjas 1975. aastast alates. Meeskonna asutas brasiillasest võidusõitja, kelle noorem vend, samuti võidusõitja, liitus tiimiga 1976. 1980-1981 keeras selle meeskonna auto rooli ka soomlane Keke Rosberg. Hoolimata sellest, et sõitjad olid tippklassi mehed, ei suutnud meeskond erilist edu saavutada, kuna autode konstruktsioon oli keskpärane ja töökindlus kesine. Rahastajate puuduse tõttu pidi tiim 1982. aastal ukseid kinni panema; seitsme F1 hooaja laeks jäi Brasiilia etapi 2. koht (1978). Nimetage tiim või selle asutaja ja peamise sõitja ühine perekonnanimi!

66.1988.aasta juulis nägi Eestis ilmavalgust uus omakirjastuslik ajakiri, mil jätkus ilmumislusti 1991.aastani. Ajakirja andis välja Sõltumatu Infokeskus ning selle püsiautoriteks olid Mait Raun, Mart Nutt, Andres Herkel jt. Mis nime ajakiri kandis?

67.Kui pildil olev daam satuks tavalisele eesti mälumängule, siis saaks ta ilmselt kurjaks. Kes?

68.Unasur, kõiki Lõuna-Ameerika kontinendil asuvaid riike (v.a Prantsuse Guajaana) ühendav liit, pürib selle poole, et integreerida mandri riigid Euroopa Liiduga analoogsesse majandus-poliitilisse blokki. ELi eeskujul loodud ja üles ehitatud, on Unasuril nagu ELilgi kavas luua keskne pank, parlament ja tegevjuhtorgan (sekretariaat). Pank, Banco del Sur, hakkab asuma Caracases Venezuelas; parlament Cochabambas Boliivias. Kuhu on plaanitud Unasuri peakorter, kuhu asub sekretariaat - teisisõnu, kus hakkab asuma Lõuna-Ameerika liidu Brüssel?()

69.Selle kõrval, kellele antakse iga-aastane Nobeli kirjanduspreemia, on sama intrigeeriv teema see, kes ilma jäävad ja mille tõttu. Näiteks üks maailmakuulus kirjanik ja poeet (1899-1986) jäi preemiast korduvalt ilma seepärast, et toetas avalikult kindral Pinocheti režiimi (või nii vähemalt väidavad tema eluloo uurijad). Üks Umberto Eco "Roosi nime" tegelane, pime raamatukoguhoidja,

baseerub sel kirjanikul. Kes?

70. Kuulete poplaulu Ameerikast. Mis keeles lauldakse?

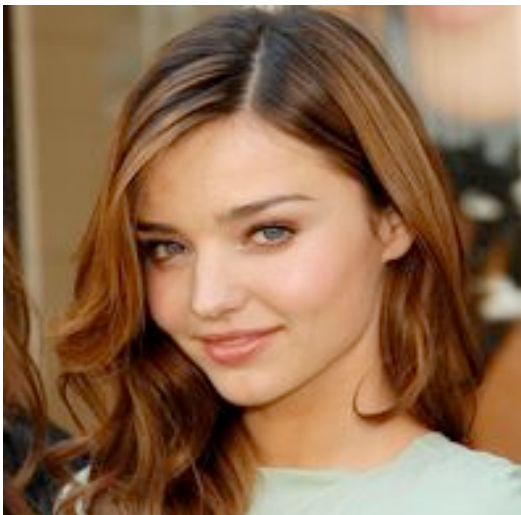
71.Näete taime hübriidset, iluaedadesse mõeldud vormi. Mis taim see on?

72.Kui arvestada jõe alguseks Tara ja Piva ühinemiskoht, siis on jõe pikkuseks 346 km. Bosanska Rača juures suubub ta suuremasse jõkke, mis omakorda hiljem ühineb ilusa sinise jõega. Umbes 200 kilomeetrit on ta kahe riigi piirijõgi. Jõel paikneb mitu hüdroelektrijaama ning üks ajalooliselt ja kirjanduslikult tuntud sild. I maailmasõja aegu toimusid jõe ääres verised lahingud ning nende mälestuseks on kirjutatud populaarne marsilaul. Mis jõgi?

73.Maailmameistrivõistlusi korraldatakse WCF poolt tavaliselt 2 või 3 aasta tagant. Järgmine MM peaks toimuma 2011.aasta lõpul või siis 2012.a. algul Austraalias. Viimati tuli maailmameistriks Reg Bamford. Ernevalt paljudest teistest aladest võistlevad naised meestega ühes arvestuses. Naistest peetakse parimaks mängijaks uusmeremaalannat Jenny Clarke'i. Võistkondlikest võistlustest on tähtsaim 4 riigi vaheline turniir, mida lühendatult nimetatakse MacRob. Nimetage spordiala.

74.Septembris toimuvad Türgis järjekordsed tõstmise maailmameistrivõistlused. Kuna Eesti esindajad enam maailma esitõstjate hulka ei kuulu, spordiala meile kaugeks jäämas. Nii ei ütle 2009.a. tõstmise maailmameistrite nimed enamikule meist mitte midagi. Seepärast neid ei küsigi. Küsin hoopis edukamaid riike. Suurte kuldmedalite arvestuses oli edukam Hiina 7 kullaga, Lõuna-Korea sai 2 kulda, Poola 1. Kirkamaid medaleid jagus veel kahele SRÜ riigile (vastavalt 4 ja 1). vastuseks kirjutagegi nende riikide nimed.

75.Uraani ümber tiirleb 27 kuud. Neist omakorda eristatakse viit suuremat. Nn suurtest Uraani kuudest väikseim ja Uraanile lähim avastati 1948.aastal ja nimetati Shakespeare arvatavalt viimase näidendi tegelaskuju järgi. Kuidas seda Uraani kaaslast kutsutakse? Sama nime kannab üks programmeerimiskeel ja et teid segadusse ajada, lisan Austraalia supermodell pildi, kel sama eesnimi.

76. See lind (suurus umbes 42 cm) on Eestis eksikülaline peamiselt suveperioodil. Vahemeremaades seevastu tavaline lind, armastab elutseda põldudel, niitudel, luidetel, ka poolkõrb tuleb kõne alla. Tema pikkitriibustusega pruun sulestik annab liikumatuna püsides hea kaitsevõrre. Iseloomulikuks tunnuseks on valge ja mustaga triibud tiibadel ja silmade ümbruses. Alakeha on heledam ja tagaosas triibud praktiliselt puuduvad. Jalad on iseloomulikult jämedate jooksmete ja mügarlike põlvedega. Eriti iseloomulik on suur ja jõllis kollane silm, mis tunduks kuuluvat rohkem roomajale. Mis lind? Tegelikult sobinuks see küsimus rohkem Viljandi mängule omastavas käändes.

77. 1920ndatel kui selle rahva liikmeid hulgaliselt USAsse elama asus, ilmus kasutusele ka termin "pinoy". Lõpu "y" selles sõnas on pärit selle rahva enamiku emakeelest ning tähistab deminutiivi. Alguses peeti seda sõna halvustavaks või koguni solvavaks, mõned selle rahva liikmed solvavad selle termini peale praegugi, aga siiski on "pinoy" nüüdseks selle rahva kodumaal ka laialdast kasutust leidnud, seda kasutatakse massimeedias ja omavahelises suhtluses ning noorem põlvkond sellest enam end solvatuna ei tunne. Mis rahva liige on "pinoy"?

78. Ükssarvik, lumeinimene, Loch Nessi koletis või chupacabra – need on vaid vähesed küsitava teaduse uurimisobjektidest. Selle teaduse tuntumateks esindajateks on Ivan T. Sanderson ja Karl Shuker. Paljude tõsiteadlaste arvates on siiski tegemist vigurdamisega, sest ei kasutata teaduslikke meetodeid. Kuidas nimetatakse pseudoteadust, mis tegeleb loomataoliste müütiliste olendite uurimisega?

79. Kui eelmise aasta novembris Thessalonikis peeti maailmameistrivõistlusi, siis Eesti esindajad tulid sealt koju hõbe- ja pronksmedaliga, neist viimase võitis Angelika Sopp. Eestis nendest spordisaavutustest palju juttu ei tehtud, sest ala pole eriti populaarne. Vahest ainult Tallinna linna aasta sportlaste valimisel ilmusid nimed laiemasse ringi. Mis spordialaga on tegu?

80. 27. augustist 2010 pole sellel administratiivsel üksusel enam peaministri ametit, sest ühendati vabariigi juhi ja valitsusjuhi ametid. Nüüd on ametis ainult vabariigi juht Andrei Nelidov. Nimetage see territoriaalne üksus? Vastamine on lihtsam, sest kohe hakkab kõlama otseselt abistav muusika.

1.Linnart Mäll, ERO esimene juht	41.Justin Bieber
2.Kongo, Haapsalus samanimeline hotell	42.Patrick Modiano
3.Osmussaar	43.Jaanus Nõgisto, rohkem tuntud Ruja kitarristina
4.Rumba	44.Borjomi
5.Ana Popovič, esines Augustibluusil 2010	45.Black Eyed Peas, tuntud solist Fergie
6.Harilik maajalg	46.Dekonstruktivism
7.Kiskja, Kiskja 2, Kiskjad (Predators)	47.Hans Creutzfeldt ja Alphons Jacob, Creutzfeldt-Jacobi tõi
8.Priima	48.Guča
9.Simla (Shimla), praegu Himachal Pradeshi osariigi pealinn.)	49.Piiblivöö
10.Diadohhid, diadohhide sõjad	50. Knut Haugland
11.Olympiakos Pireus	51.Albert Speer
12.Charles I	52.Õige Eluviisi auhind
13.Kohv	53.Muse
14.Vladimir Obrutšev, teosed “Plutoonia”, “Sannikovi maa”, “Kesk-Aasia avarustes”	54.Hoyre
15.Spiooniparoodia “Get Smart!”, e. k “Meisterdetektiiv Maxwell Smart”, peategelane Maxwell Smart ehk agent 86.	55.Avigdor Lieberman, Iisraeli välisminister

16.Fredka ehk puurituhkur	56.Jamie Oliver, telekook
17.Risto Ryti, Soome II maailmasõja-aegne president	57.Graubünden
18.Empoor ehk väär	58.Inna (Elena Alexandra Apostoleanu)
19.Kumkvaat (Kumquat); Top Gearis nimetati Kumquatiks Nissani linnamaasturit Qashqaid.)	59.Kikivarvul asendit.
20.(Nikolai Baturin, "Karu süda")	60.Märt Avandi, Ott Sepp (Homme 18)
21.Alberto Contador. Osaleb Astana meeskonnas, Astana linna pilt.	61.Hoorn
22.Plaatan	62.Sorbiit
23.Johannes Linkhorst (ka Malm, Nõmmik). Andis üles Kingissepa	63. Langenud madonna (suurte tissidega), autor keegi Van Clomp, telesarjas "Allo 'Allo" figureeriv fiktiivne teos
24.Kuumarekord; kõrgeim Soomes mõõdetud välisõhutemperatuur 37,2 °C. Eelmine rekord oli 35,9 °C 1914. aastal Turu linnas	64."Palju kära ei millestki", Shakespeare.
25.Timo Steiner (Op-variatsioonid)	65.Fittipaldi Automotive, ka Copersucar-Fittipaldi ja Skol Fittipaldi Team. Asutaja Wilson Fittipaldi, peamine sõitja tema vend Emerson.
26. Kuuepäevane sõda 1967	66.Heinakuu
27. Tesla Motors, elektriautode valmistaja	67.Margit Sarv – soolise võrdõiguslikkuse volinik
28.RTL	68. Quito, Ecuador
29.Ruijena, eesti keeles Ruhja	69. Jorge Luis Borges
30.Tuulepargid (tegutsevad)	70.albaania, laulja Lori
31.RSA	71.Kukehari, taim füüsilisel kujul
32. Inimasustuseta. Ajavahemikul 1924-1936 ja 1940-1951 elas saarel mõnikümme inuüidi peret, kuid praegu puudub saarel igasugune asustus	72.Drina
33.Kristen Stewart (Videviku saaga filmide osatäitja)	73.Kroket (croquet)
34.Tantaal. Coltan tuleneb kahe aine nimest: kolumbium (nioobium) ja tantaal.	74.Kasahstan, Armeenia
35.Wuthering Heights, e. k Vihurimäe, autor Emily Bronte.	75.Miranda, pildil Miranda Kerr
36.1984	76.Jämejalg
37.Bella (Pella)	77.Filipiinlane, tuletatud "filipino" kahest lõpusilbist, ja lisatud tagalogikeelne deminutiivi tähistav "y".
38.Verena Sailer, tänavuse kergejõustiku EM sprindikuninganna	78.Krüptozooloogia
39.Rene Guenon	79.Sambo
40. Hovanski, Ivan Andrejevitš. Termin on Hovanštšina, sama nime kannab Modest Mussorgski ooper	80.Karjala Vabariik Venemaal. Kõlab Sibeliuse „Karelia“